

Rusija je v silni borbi tudi za svoje Črno morje. Je vsled turikov, zelo utrjenih Dardanel kakor ujetnika v njemu, posebno v sedanjem vojni. Svojo najvažnejšo pomorsko trdnjavjo, Sevastopol, je izgubila letos. Nemci napadajo sedaj druga njena obrežna mesta. Gornje je slika iz zadnje bitke za Sevastopol, ki predstavlja, kako zelo Rusi branijo vsako pedenj svoje dežele.

Nemci priznavajo nezljomljivost sovjetske armade

HITLER IN NJEGOV GENERALNI ŠTAB STA SE ZNOVA UKANILA. — PRIPRAVE JAPONSKE ZA VPAD V SIBIRIJO. — STALINGRAD IN NJEGOV FOMEN. — RAZNA DRUGA BOJIŠČA

Nemski propagandisti so ljudstvu tretjega rajha obljuhili Stalingrad že pred par tedni, namreč da je okupiranje tega mesta po nemški armadi le še vprašanje par dni. Toda vzhic temu, da so Nemci žrtvovali za zavzem tega mesta nič koliko življenj in materijala, so bili zadnjo nedeljo, ki so jo mislili praznovati v Stalingradu, še vedno nekaj milij stran.

Neprijetno priznanje

Ker je bilo potrebno nemšku ljudstvu to počasnost

JOSEF STALIN

nemške "bliskovite" armade kako razložiti, so mu zadnjo soboto in v nedeljo po radiu priznali, da brani Stalingrad ne samo sovjetska armada, ki šteje milijon mož, nego tudi civilno prebivalstvo. "Mesto branijo s tako ognjewitostjo, da v sedanjem vojni še nima primere," so priznali v Berlinu. Da pa onem potolažijo ljudstvo, so mu zagotovili: "Vzlič temu silovitemu odporu pa bo Stalingrad padel. Njegova usoda je zapečatena."

Se eno priznanje

K tej ugotovitvi so previdno dodali, da se morajo Rusi boriti, ali podati, toda da bi se podali, ni misliti. Borili se bodo do zadnjega moža.

V bitki za okupiranje Stalingrada je Hitler žrtvoval veliko več življenj kot si je v začetku predstavljal. Smatral je, da bo

Farmarski okraji v stiski za učiteljsko osobje

Vsled vojnih razmer je nastala v podeželskem šolstvu velika sprememb. Učiteljice so odšle v mesta in si doble delo v uradih, ali pa v industriji. Za služek je večji in pa tudi za zabavo je več priložnosti.

Od marsikje poročajo, da jim šol to jesen sploh ne bo mogoče odpreti, ker ne morejo dobiti učiteljic. Ponekod pa so se morali odločiti za omejitve pouka, ker so jih dobili premalo.

Na primer, iz mesta Boise poročajo, da je bilo v državi Idaho letos izpraznjenih 300 učiteljskih mest, vsa na deželi. Priglasilo pa se jih je za službo samo sto. Marsikaka mala šola za farmarske otroke bo ostala prazna, dokler ne dobe učnih moči. Deklet, ki so se izučile za ta posel, ne mika vanje, ako si morejo drugje dobiti boljše službe... Plače učiteljic na deželi so nizke in vrh tega so deležne vsake sorte šikan, posebno še kjer prevladuje bogostvo. Takih krajev je mnogo.

Slično so prizadeta razna nova naselja delavcev, ki so nastala vsled municipijske industrije. Šolstvo v njih je nezadostno. Tudi to je slabo, da morajo vsled pomanjkanja učnih moči najemati take, ki so za to nalogu nesposobni.

Imoviti sloji seveda niso nič prizadeti. Imajo denar in lahko pošljejo svoje otroke v najboljše šole. Za farmarje in v mnogih krajih tudi za delavce pa je to težak problem, ki ga sami, s svojimi močmi, v sedanjih razmerah ne bodo mogli rešiti.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Predsednik Roosevelt je zadnji pondeljek razglasil ameriškemu ljudstvu svoje odredbe in načrt za regulirjanje mezde, pridelkov in splošnega gospodarstva, da se deželo ubrani pred inflacijo. Več o tem bo v tankih — pasti mora! In res so bile pošljane nad rusko armado na tej fronti divizije za divizijo (nad milijon mož, vedno nove rezerve, in pa tisoč nemških letal je sipalo na Stalingrad bombe in ogenj).

Stalingrad v ruševinah

Naravno, da je mesto, katerga je nemška mehanizirana armada in letalstvo napadlo tako silo, moralo biti razdejano.

Stalingrad je ponos nove Rusije. Leži ob Volgi, po kateri je tu promet izredno velik. Tu je sovjetska vlada dala zgraditi moderno industrijsko središče.

Ne samo zaradi prometa po Volgi, nego še posebno vsled svojih velikih, modernih industrijskih obratov, je bil Stalingrad z gospodarski razvoj Sovjetske unije zelo važen.

Kadar bo vojne konec in bo

do Nemci pognani nazaj v svoj življenjski prostor, bo morala Sovjetska Unija to in druga porušena mesta znova zgraditi. Dvajset let je ljudstvo delalo z največjo požrtvovljnostjo, da v industrializaciji doseže druge moderne dežele in jih

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Orville Wright, ki je s svojim bratom Wilburjem pred 39. leti izvršil prve poskuse z letalom, ki sta ga izdelala, se nedvomno dostikrat čudi, kaj vse je nastalo iz njegove in bratove iznajdbe. Orville je sedaj star 71 let, brat pa mu je umrl pred 30 leti. Iz začetnega letala, ki so ga ljudje imenovali za Wrightovo igračo, so nastala izpopolnjena letala in v prvi svetovni vojni se jih je že uporabljalo za morilno in rušilno oružje.

Po vojni so aeroplane že hi-

treje izpopolnjevali. Do te vojne so jih razvili že v toliko, da so služili potniškemu prometu celo preko Pacifika in Atlantika. Preko slednjega že vozijo.

Najsilnejši razmah pa so letala dobita v sedanjem vojni. Vedenje večje in večje grade in vedenje. Aeroplanski večjak Colin Bednall je dne 1. sept. v Londonu dejal, da ne bo dolgo,

ko bodo tehniki letala toliko izpopolnili, da jih bomo lahko imenovali "zrakoplovne bojne ladje".

Vojniški izvedenci med sabo tudi razpravljajo, če bi mogla že sedaj zmagati tista država, ki bi v letalstvu dobita nad drugimi absolutno premoč. Večinoma so mnenja, da s samim letalstvom ne bi mogla nobena zmagati, toda že manj pa z armado, ki ne bi imela zadostne zračne flote.

Inženir Kaiser, ki je ravnatelj neke velike ladjedelnice na ameriškem zapadu, je zvezni vladni predlagal, da naj doči visoko vsto za graditev

Tudi v svoji deželi imamo sovražnika človeških življenj

"Naši vnašni sovražniki niso edini, ki preže po dragocenih življenjih Američanov," je delal v enemu svojih nedavnih govorov predsednik Roosevelt in ugotovil, da se v domačih nesrečah pokonča vse preveč veliko vrednih življenj. Te nesreče je treba na vsak način izogniti, je poudaril in načeval: Lani je bilo ubitih v avtih rezgodah 40,000 ljudi in blizu polmilijon poškodovanih, mnogi izmed njih trajno. V industrialnih nezgodah je bilo lani ubitih 19,200 delavcev, nad dva milijona pa poškodovanih, 100,000 izmed njih trajno poškodjenih.

To so res številke, ki se glase kot poročila z velikimi bitki. Takih nesreč je ne samo veliko preveč, to je, nad vsako normalnostjo, in bi se jih lahko znižalo na minimum. Teh na sto tisoč ubitih in trajno poškodovanih so bili koristni člani družbe in ustvarjali. Tako pa so ji postal breme in kar je poškodjenih, imajo za vse dni pokvarjeno življenje.

Izjava odbora JPO glede slovenskega predstavnštva v zamejni vladi

Odbor slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora se je na svoji seji 8. avgusta t. l. v Chicagu pečal med drugimi tudi z vprašanjem politične akcije in o poslanstvu dr. I. M. Čoka.

Dalje je odbor sklenil brzjaviti jugoslovanski vladi v London. Njegov kablogram, datirat 2. sept. 1942, se glasi:

Sloboden Jovanović, predsednik jugoslovanske vlade, Kingston House, Princes Gate, London, England.

2. septembra 1942.

Ameriški Slovenci, predstavljeni po svojih organizacijah, urgiramo jugoslovansko vlado, da pravico zahteva po osvoboditi Slovence izpod italijanskega, nemškega in madjarskega jarja ter združitev vseh eni državi odločno podarjuje kot cilj jugoslovanske državne politike in da za doseg tega cilja pokrene bolj energično akcijo.

Pridružujemo se soglasni zahvalu vseh političnih krogov Slovenije po spremembni enostranske testave slovenskega predstavnštva v vladi v smislu, da pride za doseg tega namena takoj potrebna slogan med političnimi strankami do pravega izraza tudi v vladi.

Priznani predstavnik vseh primorskih Slovencev dr. Ivan M. Cok je v emigraciji edini legitimiran, da jih predstavlja in ga tudi mi priporočamo.

Slovenska narodna podpornna jednota, V. Cainkar, Kranjskoslonska katoliška jednota, Jos. Zalar, Ameriška bratska zveza, Janko N. Rogelj, Slovenska ženska zveza, Mary Prisavec, Zapadna slovenska zveza, Leo Jurjovec.

Unija U.M.W.A. pred svojo 37. redno konvencijo

V zgodovini unije premogarjev (United Mine Workers of America) je bilo mašo njenih konvencij takoj važnih, kakor bo leta 1937, ali sedemtridesata redna konvencija, ki se prične v tork 6. oktobra v Cincinnati, Ohio.

Delegati se voli na podlagi števila članov, kolikor jih je lokal imel v treh mesecih pred istim mesecom, v katerem se vrši konvencija.

Za delegate smejo kandidirati le dobr (good standing) člani, ki faktično delajo v premožniški industriji, in ki se udeležujejo sej unije. Torej takki člani, ki niso aktivni, sploh nimajo pravice kandidirati.

Določbe glede resolucij

V nekaterih naših podpornih organizacijah smo vsak član predlagati resolucije konvenciji. Ne pa v UMW. Tu mora biti resolucija potrjena od krajevne unije in opremljena z jenim pečatom in podpisom odbora. V uradu gl. tajnika-blagajnika morajo biti najmanj 10 dni pred pričetkom konvencije.

Vzlic temu dobi vsaka konvencija UMW koš resolucij, kajti krajevni uniji je mnogo v članstvu UMW se za svojo organizacijo zanima v splošnem bolj kot pa se članstvo včine drugih unij.

Mnogi lokali so proti J. L. Lewisu zaradi njegovega spora s CIO in sprejemajo resolucije, da naj postane unija UMW v kongresu industrialnih unij znova aktivna.

Kandidature v eksekutivo

Tudi glede volitev v eksekutivo ali glavni odbor ima UMW (Nadaljevanje s 3. strani.)

Kdo so tisti, ki kriče proti "visokim" plačam delavcev in zoper unije?

V kapitalističnem časopisu je polno vpitja proti visokim mezdam delavcev, ker prete povzročiti inflacijo.

Ljudje, ki to časopise lastujejo, so bogataši, zato o svojih dohodkih nič ne kriče.

L. 1940 je prejelo 145 direktorjev raznih korporacij skoro enajst milijonov dolarjev plače, ali povprečno po \$75,000 na leto.

L. 1941 si je istih 145 direktorjev zvišalo svoje plače na 14 milijonov dolarjev. Prejeli so povprečno po \$95,000 na leto.

Iz statističnih podatkov in iz dosedaj plačanih dividend je razvidno, da bodo dobički korporacij letos znašali vzlic visokim davkom nad 20 milijard dolarjev, ali štirikrat več kot leta 1939.

V prvi svetovni vojni je bilo v tej deželi le šest korporacij, ki so imele vsaka nad milijardo imovine.

Sedaj jih je nad trideset!

In plače njihovih direktorjev? So sijajne! N. pr. Eugene Grace od Bethlehem Steel je prejel L. 1940 plače in bonusa \$478,144, lani pa že \$537,724, torej nad pol milijona! Poleg njega je v omenjeni korporaciji devet drugih direktorjev, ki prejemojo od \$50,000 do \$200,000 na leto.

Lastniki kapitalističnih listov prejemajo za svoje titelne po \$50,000 in mnogi tudi več na leto, poleg dobičkov, ki ga jim donašajo njihova podvzetja.

In delavci, koliko oni prejemojo, da tako prete z inflacijo? Nad štirideset milijonov jih je uposlenih, in nad polovico izmed njih prejema manj kot \$30 tedenske plače. V kakšnem "blagostanju" žive ob takih dohodkih njihove družine, tega si delavcem ni treba predstavljati, ker to skušajo sami, ne vedo pa tega tisti, ki jim niti tega skromnega zaslužka ne privoščijo.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864V naši javnosti je
potrbna nova
socialistična orientacija

V slovensko-ameriški javnosti se čuti pomanjkanje odločnosti in programa. Vse je nekam v negotovosti, v zastoju, in ljudstvo pa v takih okoliščinah povečini brezbrizno.

Položaj bi bil povsem drugačen, ako bi imeli med nami močno socialistično zvezo, kakor smo jo imeli v času prejšnje vojne. In pa močne, odločne ljudi v njih.

Tako pa ni nikakršne prave odrejenosti ne tu ne tam.

Vodstvo v narodu so prevzeli odborniki podprtih organizacij in skušajo najboljše. Najprvo so se odločili ustanoviti odbor za zbiranje prispevkov v pomoč stari domovini in se odločno izjavili proti politični akciji, ki bi se tikala vprašanju Slovenije in ostale Jugoslavije. Oglasili so podporno akcijo kakor ni bila v slovenskem tisku v Ameriki doslej oglašana še nobena druga. Jednote in zvezne so v vzpodbudu posameznikom prispevale tudi iz svojih blagajn, in enake društva, toda uspeh po nem letu teh prizadevanj je majhen, upoštevajoč obseg kampanje in delo onih, ki so ga vložili vanjo. Še za nobeno akcijo se ni vršilo med nami toliko sestankov kakor za pomoč stari domovini, a po nem letu tudi direktor publicitev priznava, da sta v nih navdušenja kot bi ga moral biti, in navaja vzroke. Glavni po njegovem mnenju je, da je relifna akcija razvjeta. Slovenske katoliške župnije vodijo svojo, vzlije temu, da so vse slovenske katoliške organizacije zastopane v skupni relifni akciji. Vendar pa se župnije, ali boljše, par slovenskih duhovnikov, s svojim podvzetjem proporčno boljše uspeli, kar pa JPO.

V svojih pridigah in oklicih so poudarjali katoliška načela, slikali trpljenje slovenskih duhovnikov in klicali na pomoč. V boljši uspeh svoje akcije so vernikom prodajali maše, ki jih bodo brali zanje bedni duhovniki v Ljubljani ali kierskebodi, in ob enem nabirajo tudi direktno prispevke. Nedvomno so s tem akciji JPO precej škodovali, ker prva poudarja le človekoljubnost. Kaj drugega bi v tak namen sploh ne mogla. Cerkevni krogi pa uporabljajo v svoj namen ne samo klic v dobrodelnost nego tudi vero.

JPO, ki je ob svoji ustanovitvi izjavil, da se ne bo pečal s politično akcijo, nego le s podporno, se je nekaj mesecev pozneje premislil in podvzel tudi to. Ni mu uspela in ne bi uspela v taki zamisli tudi ako ne bi bilo tistega dekreta iz državnega departementa, ki je ameriškim državljanom odsvetoval politična gibanja v prid drugih dežel in narodov.

Meseca junija to leto je bil storjen na iniciativo in pod pokroviteljstvom JPO drug poskus za politično akcijo. Kako je končal, je znano.

To soboto je sklical JPO nov sestanek, da se poskusiti v tretjici.

Tudi na katoliški strani kličejo nekateri v politično akcijo. Odziv pa je slab.

Poskušajo jo uveljaviti tudi slovenski člani delegacije jugoslovanske vlade, posebno minister Franc Snoj, ki pa je v svojih naporih sedaj na slabšem kot je bil ko je razposlal zanje pred letom svoj prvi oklic.

Nekateri, ki se oglašajo za narodove predstavnike, ali borca za narod, ali za pravake v akciji za osvoboditev primorskih Slovencev, pa pod temi firmami v resnicu le spletktarijo drug proti drugemu in begajo nepoučene ljudi, da ne vedo, komu naj verjamejo in komu naj sledi. Tako se je dvom medne, čeprav mislimo, da rešujejo narod in "razkrivajo" svoje tekmecce.

Taka je slika in nič ne izgleda, da bo kaj boljša, dokler se ne osredotoči kje skupina, kateri bi bilo zaupati in ki bi imela določen program in jasne cilje. Zanje bi se morala seveda tudi boriti, ne jih samo ponavljati na papirju.

V prejšnjih letih je to nalogo vršila z vso ognjevitostjo JSZ s sodelovanjem somišljenikov in bi jo tudi sedaj več kakor jo, ako bi bila jačja kot je. Tako pa čuti človek povsod te maločustvo in praznino.

Proletar je vedno poudarjal, da nam je socialistična organizacija potrebna posebno za delo med našim ljudstvom. A v JSZ so gotovi elementi vzlije tej resnici zanesli pred nekaj leti pod vplivom takozvanih "militantov" notranji boj, ki za naše gibanje ni imel dobrih posledic. Ni pa bila JSZ vzlije njim uničena, kot so isti elementi ugonobili nekdaj sijajno delavsko politično gibanje, zapovedano v S. P.

Jug. soc. zvezni zvesti sodrugi so poudarjali, da ako ne bomo vršili socialističnega dela med našim ljudstvom mi, ga ne bo nihče drugi za nas. Ne samo da so bili aktivni v svojih naselbinah, v svojih društvenih in centralnih organizacijah, nego smo bili v stanju veliko pomagati tudi socialističnemu gibanju v spletu, v unijah, v stavkah in kjer je bilo treba.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Tri leta vojne je minilo. Nič, niti sam Adolf Hitler ni vedel, ko je z napadom na Poljsko začel svetovno klanje, da bo vojna trajala tako dolgo. Da je konec še zelo daleč, izvzemši če se zgodil kaj nepravljivog, je danes razvidno tudi Nemcem. Ob času triletne vojne stevilka dve, so mnogi listi prinesli obširne opise in komentarje o vzrokih in poteku vojne. Mnoga naša vekselkapitalistična listov priznava britko resnico, da delati "business as usual", še posebno z Japonsko, ni bila ravno pametna stvar. Neki list je pojamral: Španski republiki smo prepovedali orožje in olje — Italiji in Nemčiji smo bili na razpolago. Japonski smo v zadnjih petih letih izvozili več petroleja in zeljeza kot prej v desetih letih. Danes se nam to zelo lepo izplačuje."

Rusi so po dolgem čakanju na zavezniško drugo fronto odpri svojo pri Rževu. Nemci bržkone vedo, da z zavezniško drugo fronto mesta ne bo nič to jesen, zato še kar naprej mečejo stotisoč ljudi, topov, tankov in letal na bojno morje na sestanek v Clevelandu. Zato je treba, pravi predsednik, da se o tem temeljito pogovorimo in popravimo, kar smo zagrešili ali zamudili."

O stvari so nedvomno razpravljali mnogi, a zapisnik navorja to poglavje le na kratko. Marie Prisland je poročala, da glavni odbor Slovenske ženske zveze apelira na odbor JPO, da naj čimprej sklice slovenski narodni kongres, "ki bi zedinil vso stran v eno močno narodno skupino, razjasnil pojme in določil smernice za res učinkovito akcijo ameriških Slovencov v prilog zdržanju Sloveniji po vojni".

Pojasnila je, da odbor SZZ predaga to iz razloga, "ker je politična akcija skoro popolnoma v zastoji."

Kristanova in Molkova resignacija ni bila sprejeta

Predsednik Cainkar je v tej razpravi prečital resignacije Etibina Kristana in Ivana Molka. Zapisnik o tem pravi, da navajata vzroke, zakaj podajata resignacije iz ožjega odseka, in da je odbor po razmotrivačnih zadev sklenil, da ne sprejme nujnega izstopa, nego bo stvar predložil prihodnji seji širšega odbora in ožjega odbora zaenzo z drugimi poročili o političnem udejstvovanju JPO-SS.

Prihodnji sestanek bo 12. sept.

Ob enem so sklenili, da naj se prihodnji sestanek za politično akcijo vrši v soboto 12. septembra v Chicagu. Sklical ga je po navodilu odbora predsednik V. Cainkar v dvorano SNPJ. Kot pravi zapisnik, so povabljeni nanj člani širšega odbora — to je člani odbora pomočne akcije slovenskih podpornih organizacij, in pa člani ožjega odbora, ki je bil izvoljen na zadnjem sestanku 7. junija v Clevelandu.

Naj je bil to sprejeto, je nekdo menil, da bi bilo morda ujemno za sklep spremeniti, če je denar mogoče poslati četmikom ali osvobodilni fronti, ki bi ga rabili sami, ali pa z njim pomagali našim ljudem.

Politična akcija

O posledicah sestanka dne 7. junija v Clevelandu, ki ga je sklical ta odbor, je poročal Vincenc Cainkar. Podal je tole slike:

"Predsednik Cainkar nadalje poroča o delovanju ožjega odbora, ki je začel iz tira pri svojem delovanju. Prvi pogresek, katerega je napravil ta odbor, je ime, ki ni v soglasju s sugestijami, ki so bile podane na seji 7. junija v Clevelandu. Nadalje ta odbor ni poslal nobenega zapisnika članom širšega odbora ter ni povabil zunanjih dveh članov svojega odseka na seje, niti ju ni obveščal o svojih zaključkih. Tudi Kristanova rezolucija, ki je bila sprejeta na seji, ni bila takoj razposlana na določena mesta, kakor je bilo sklenjeno, ampak je vzel skoraj mesec dni, da so jo do-

TISKOVNI FOND PROLETARCA

XIII. IZKAZ Pasadena, Calif. M. J. Reading \$1. Export, Pa. Joseph Britz \$1. (Postali A. Zornik.)

Detroit, Mich. Rudolf Zore \$2.00; Herman Grebene \$1, skupaj \$3.00.

Cleveland, O. Po \$1: Joe Fabjančić, Louis Zorko in Anton Kokuvac, skupaj \$3. (Postali John Krebel.)

Kokomo, Ind. John Petkovsek \$1. Milwaukee, Wis. Rose Jenko 50c.

Chicago, Ill. Fred A. Vider \$5; John Turk \$1, skupaj \$6.00.

Indianapolis, Ind. Mary Stroy \$1.

Los Angeles, Calif. Frank Novak 50c.

Stratford, Pa. John Koklich \$1.50. (Postali Louis Bartol.)

N. Chicago, Ill. Martin Judich 50c.

E. Mineral, Kans. John Marolt 60c. Skupaj \$19.60, prejšnji izkaz \$727.07, skupaj \$746.67.

Japonske izgube

Admiral Arthur J. Hepburn, ki je načelnik ameriškega mornaričnega odbora, je dne 16. avgusta izjavil, da so japonske izgube na morju petkrat večje kakor ameriške.

Tole mi ne gre v glavo?

"Nemčija ima pol milijona vojakov v Jugoslaviji in drugod po Balkanu, pol milijona v Franciji in Belgiji, stotisoč na Nizozemskem, Danskem in Norveškem, pol milijona v Italiji in Afriki, in milijone pa na vzhodni fronti, kamor meče proti Rusiji sicer, v zvezna nadaljnje rezerve. In v tih napadih izgubila sta vsto tisoč vojakov. Le od kje zajema to ogromno človeško in mehaničko silo, to nikakor ne gre v glavo!"

POVESTNI DEL

IVAN VUK:

Zenitovanjski oglas

Davčni kontrolor Ferdo Damdić je čital dnevnik. Naenkrat je premeknil glavo bliže k tiskanim vrstam in čital počasi, poglasno:

Imam gotovine 500,000 dinarjev. Poleg tega še nepremičnina za okrog 2,000,000 dinarjev in pohištvo za štiri sobe. Sem glavnino izobražena, še enem inteligentnega moškega, visejega uradnika, starega okrog petdeset let. Ce začutim pri sestanku duševno harmonijo, zvezano s privlačnostjo, sem se pripravljam poročiti z njim. Leta resne ponudbe naj se pošljejo na upravo liste z označbo: 'Resna zadava.'

Davčni kontrolor Ferdo Damdić je strmel v ta oglas. Pomenjal si je oči, pogledal skozi okno, nato pa zopet čital. Na gubah okrog usten se mu je pojavila značilna poteza.

"Pet sto tisoč?... A kaj tisti pet sto tisoč! To je papir, ki leži gotovo v bankah in je samo v knjižici zaznamovan. Ali dva milijona nepremičnin?... Hudica? To pa ni v bankah, ampak na trdnem mestu."

Počesal se je po temenu, kjer je bilo le nekoliko dolgih las.

"Res je, da imam že štiri in petdeset let."

Vstal je in se ogledal v zrcalu. Potipal je s prsti gube okrog ust, podrgnul čelo, kakor da se hoče prepričati, da tiste brazdice tam niso kdovekaj pomembne, in rekel:

"Sicer pa... okrog petdeset let. Tisto 'okrog' sega pač lahko nekoliko čez petdeset let. Kdo pa ve, da jih imam štiri in petdeset?... Ko se spoznava, me ne bo takoj vprašala po letih, ampak bo gotovo pogledala, če sem še... no... korenina zrele letne dobe. In, kajpada, moja naloga je, da vzbudim simpatijo. In če je simpatija vzbujena, kdo se povprašuje po letih rojstva!... Saj vendar" — zbočil je prsi, se ogledal v boku, divnili glavo in se zdel v ogledalu

vprašanje sumint, ali verujejo drugi, o jaz verujem v drugi dve vprašanji, čeprav sumijo drugi.

Vse drugo, kar bi še radi vedeli, Vam povem ustno. Zato ne zavrnite mojega pisma.

S spoštovanjem
F. D., višji državni uradnik.

Ko je napisal pismo, ga je še enkrat prečital. Popravil je nekatere črke, da so se lepše čitale, in nato pismo zapečatal v kuvert.

"Sam ga zanesem v upravninstvo", je rekel. "Poštni ni vedno zaupati. Tako pa vsaj dobro vem, da ga bo prejela."

V upravninstvu je sprejela pismo mlada gospodična. Uradno, kakor to veleva služba. Niti z očesom ni trenila, ampak pismo položila v predal, kjer je ležalo še mnogo pisem. V ceh, tam nekje skrito, pa je vendor švignilo nekaj kakor posmeh, kakor sožalje.

"Kaj nas je res tako malo na svetu?"

Kontrolor Ferdo Damdić je že stopil k vratom, pa se je enkrat obrnil in vprašal nekako obotavljajoč:

"Ali je že mnogo pisem?"

Gospodična se je prijazno nasmehnila in rekla:

"Mnogo..."

Z roko je šla preko predala.

"Polno košaro pa jih je že sama staro gospa včeraj odnesla."

"Stara gospa?" je zateglo vprašal kontrolor Ferdo Damdić.

"Da, Kakšnih 50, 55 let."

Ferdo Damdić je izginil na ulico. V glavi pa mu je kakor okamenelo ležalo: Stara gospa... Kakšnih 50, 55 let... Da bi ona iskala ženinu?"

Ni mu hotelo v glavo.

"Išče gospoda, starega okrog 50 let, ona pa ima 50, 55 let?... Ni mogoče!... Morda, hmeda morda pa posreduje za kakšno svojo sorodnico, znanko ali kaj podobnega..."

In ta rešilna misel je vedno gostejte zagrinjala besede: "kakšnih 50, 55 let" in začel je verjeti, da je to samo pomoč-

Ameriške mornarične čete na južnem Pacifiku, kjer se vrne že več tednov ljute borbe z Japonci za posest nad tamoznjimi otoki, so opremljene z najmodernjšimi bojnimi stroji. Japonci ne zmorejo takih. Gornje je slika prodiranja ameriških čet v bojih z Japonci na Solomonskih otokih.

nica neznanec neveste s 500,000 pogetovine in z okrog 3,000,000 druge imovine.

Ko je vse to preštudiral in je nekako bil prepričan, da je takoj, se mu je zopet oglasila v srcu druga skrb.

"Na katero pismo bo odgovorila, če jih ima cele koše?... Ali bo na njegovo? Pisal je tako odkrito in jasno, da bi moral..."

In glejte, tretji dan, potem ko je oddal v upravninstvu lista pismo, je dobil odgovor. Napisan je bil na lepem, po vijoličnih dehtecem papirju:

"Sem staro prijateljica gospodinje, katere se oglez tice. Dobila smo 625 ponudb. Ali našli smo v vseh poleg vase samo še kakih pet, šest, ki so resne. S tistimi petimi, iesčimi sem govorila včeraj, daues po pričakujem Vas ob 15. uri v svoji hiši.

Na mojo prijateljico je naredilo Vaše pismo poseben vtis. Predstavljanje si Vas kot gentlemana lepe kulture, ki ima vsa pogoje, da bo idalen mož prav zato, ker mu niso več danii pogoni, da bi grešil. Pričakuj Vas ob 15. uri, Aleksandrova cesta št.---.

S spoštovanjem
S. V."

Davčni kontrolor Damdić je čital, premišljal in zopet čital.

"Torej..." je rekel in zopet čital. "Torej, prijateljica... kakor sem mislil, 625 ponudb; ogromno število. Če izračunaš poštino, je to povprečno vzeto 800 dinarjev. Za eno samo žensko, ki je še ne poznamo... In tisti pet, šest, s katerimi je včeraj govorila? Se niso obnesli?... Ali se obnesem jaz? Pogovor da imam primerne... Hm..."

Popraskal se je po redkih lašeh:

"Da ne morem več grešiti?..."

Pogledal se je v ogledalo.

"Saj imam komaj štiri in petdeset let. Kažem jih pa se dem in štirideset."

Odpril je predal pred ogledalom in se začel briti.

Točno ob 15. uri je stopil v salon gospes S. V. Ko je bilo predstavljanje pri kraju, se je začel razgovor, podoben križnemu ognju na bojišču. Duhoviti dvoboje je vršal med obema crloma, katerima je življenje pač že izpuštilo precej krempljev.

"Kakor veste, zastopam v tej zadavi svojo mlado prijateljico..."

"Jaz zopet gospoda Jožeta, svojega starega prijatelja iz mladosti..."

"Izborno. Bova vsaj lahko iskreno in svobodno govorila. Pismo vašega prijatelja je napravilo na gospodinčno izreden vtisk. Predstavlja si ga v svoji domišljiji kot gentlemana z lepim, vendar nekoliko že ovenelim obrazom, kar je posledica prevečga uživanja živilja..."

"Žal, veseli me, slika je lepa, ali ne ustreza originalu! Moj prijatelj je vse nekaj drugrega, samo ne gentleman po zunanjosti. Poznam ga. Odkar je

rojen, ni nikoli imel dveh parov čevljev."

"Prav gotovo je lep kakor slika, ki je obledela vsed sobnega zraka, ki diši po suhih kutinah in rožmarinu," je nadaljevala z izpraševanjem gospa S. V.

"Uhe... tudi to je veliko vprašanje. Okus žensk, ki so neko norele za njim, mu ni po godu. Sam je večkrat govoril, kadar se je gledal v ogledalu:

"— Če bi bil ženska, sem prepričan, da bi vsaj ene bedarje ne naredil. Namreč, v človeka, kakršen sem jaz, bi se nikdar ne zaljubil."

"Hudirja, da ni morda prevelik? Moja prijateljica ne mama moža, ob katerem bi bila kakor deklica, ki jo oče spremila v šolo."

"Tudi tako majhen ni. V Ljubljani spada med večje ljudi. Ali v Hercegovini bi ga strelili med srednje."

"Gotovo se brie in ne nosi brk", je vprašala gospa S. V.

"Zakaj moja prijateljica si niti ne more misliti za moža človeka, ki bi bil kosmat kakor opica!"

"Bogme, okusi naših dveh se ne skladajo. Moj prijatelj pravi, da bi ne bril brk, pa če bi vedel, da bi se zaradi tega onesvetile vse ženske..."

"Pobožen je gotovo? Če ne gre v kavarno, gre gotovo v cerkev?"

"V cerkev noče hoditi, ker se ne mara tam srečavati z ljudmi, ki nimajo vere."

"Kakšne jedi pa ljubi? Ali ljubi na primer nadavano pačko, ki se sedaj zadnja leta v Ljubljani tako mnogo potje? In belo kavo gotovo ljubi?"

"Vem, da niti mleka ne mama. Po njegovem mišljenju je mleko neprimerena hrana vsem tistim, ki so starejši nad deset let. In bi bilo treba to hrano z zakonom prepovedati."

"Ta vaš prijatelj je nekakšen čuden človek."

"Isto bi lahko rekel o vaši prijateljici, gospa."

"Ah, kaj še! Ona ima čisto zdrav okus!"

"Če je tako, potem so vsi nadaljnji razgovori odveč. Zakaj ženski, ki ima zdrav okus, ne more ugajati moj prijatelj."

"Eh, ne, on ji bo prav zaradi teh čudnih lastnosti na vso moč ugajal, ker ona ljubi originale."

Misljam, da bi ju kazalo že jutri drug drugemu predstaviti! Naj potem sama nadaljujeta svoj pogovor. Torej pridite jutri ob 15. uri s svojim prijateljem."

Ko sta se razstala, je bil skrit na njenih in na njegovih ustnih smehljaj.

*

Drugi dan je davčni kontrolor Ferdo Damdić prišel točno ob napovedani uri h gospes S. V.

Ko je odpril vrata, mu je pogled zbežal bliskovito po sobi in ni našel nikjer mesta, da bi se ustavil.

Pa tudi gospa S. V. se je vsa

začudila. Kako to, ji je zbežalo po možganih, da ni pripeljal prijatelja, kakor je rekel. Kaj naj to pomeni?

Ferdo Damdić je ostal na pragu sobe in vprašal ves zvezgan:

"Oprostite gospa! — Kje je vaš prijateljica?"

"A kje je vaš prijatelj?"

"Tako vam bom pojasnil."

"Tudi jaz vam bom pojasnil."

"Moj prijatelj se je nekoliko zamudil. Vsak čas pride."

"Mojo čudno je to, ali tudi moji prijateljice se je isto zgodilo. Torej morava malo počakati, da prideta... Moja prijateljica je dolgo premisljevala v sklenila, da je dolg in bradi. Spor med Lewisom in CIO se je večal in še bolj vskipel, ko je Lewis v imenu UMW tirjal CIO, naj uniji premogarjev vse "posojilo", menda v vsoti milijon dolarjev. Kar je bilo res pravega posoja, ga je CIO uniji premogarjev vrnili, noče pa vrniti "tistih vstop, ki so bile prispevane, ne pa "posojene". V odgovor na to je Lewis nehal plačevati članarino svoje unije Kongresu industrijskih organizacij, in kar se realnosti tiče, UMW ni več v CIO. Toda formalna ločitev še ni bila izvršena. Predlog za izstop bo imela pred seboj konvencija v Cincinnati in ako bo Lewis hotel, bo tudi sprejet.

Za unijsko gibanje bo tragično, ako se to zgodi. Zato je upati, da bodo prevladali strpni elementi, tikajoče se nominirana kandidatov, so zelo liberalne.

Konvencija jih ne voli, pač pa članstvo.

Seveda, demokracijo se lahko zlorablja. Le malo volitev v UMW je še bilo takih, po

seboj pred Lewisom, v katerih bi opozicija ne dolžila "mašino", da si je našla večino (za izvolitev v urade) v "papirnatih lokalih" in v takih, kjer ima

ona absolutno vodstvo in steje

glasovne po svoje, neglede kako voli članstvo.

Take obdolžitve so se pojavljene posebno kadar je imel J. L. Lewis za predsedniški mandat močnega protikandidata.

Anton Zornik, agitator v E. Ohio, W. Va. in zap.

Penna

John Krebel, Cleveland, O.

Chas. Poborec, Chicago, Ill.

Frank Zaitz, Chicago, Ill.

John Zornik, Detroit, Mich.

Frank Cvetar, Tira Hill, Pa.

Anton Shular, Arma, Kans.

Angela Zaitz, Chicago, Ill.

John Teran, Ely, Minn.

Leo Junko, Detroit, Mich.

Anton Jankovich, Cleveland, O.

Joe Tusek, Farmington, Ill.

Kristina Turpin, Cicero, Ill.

Martin Judich, N. Chicago, Ill.

John Taneck, Girard, O.

Edw. Tomić, Walsenburg, Colo.

Anton Blasich, Fontana, Calif.

L. Barborich, Milwaukee, Wis.

• KRITIČNA MNENJA, Poročila in razprave •

KOMENTARJI

"Ljudstvo bo govorilo!" vzeka Enakopravnost z dne 1. sept. Z debelim tiskom na 1. strani, v dveh kolonah širine, pravi sledete:

Sredi tega meseca se bo vršilo v Washingtonu zaslijanje nekaterih slovenskih in ostalih jugoslovenskih reprezentantov, med njimi tudi iz Clevelandu, v zadevi splet; ki jih plete reprezentanti jugoslovenske vlade v Washingtonu kakor tudi člani jugoslovenske vlade same v Londonu. O gotovih ljudeh v teh krogih je danes pribito, da so vse prej soma DEMOKRATJE in JUGOSLOVANI ne! Predsednik Roosevelt, podpredsednik Wallace-u, državnemu tajniku Hullu in državnemu podčastniku Sumneru Wellsu so te antidemokratične, antijugoslovanske, fašistične in velešarske machinacije teh ljudi znane, zato so bili izvestni činitelji že klicani na odgovor, toda stvar ni bila še zadovoljivo razbistrena, zato hoče američka vlada zdaj slišati tudi mnogim reprezentantov našega jugoslovenskega ljudstva.

Mi smo došle na ljubo narodni slov, ki je v narodnem edinstvu prizanesljivo molčali o ikandaloznih razmerah, ki slijo na vrh tako v jugoslovenskih vladah kakor v njenih predstavništvenih v Zedinjenih državah, toda posledi po vseh več, temveč domovodni po svojih močeh, da se izkida ta Avgujev blev, ki ne dela časti ne nam, ne našim junaskim borcem v domovini, ki prelivajo svoj srčno kri za svobodo in srečnejšo bodočnost svoje domovine.

Ce misijo izvestni krogi, da bodo tudi tukaj vodili balkansko politiko, ki se odraža predvsem v Pašićevem motiu: Bogatite se, sinci moji! — se bridek motijo! Te politike z njenimi diktaturami, glavnjačami, privilegiji "porodic" na eni, in s stradanjem ljudstva na drugi strani, ne bo v Jugoslaviji NIKOLI VEC. Za to jamčijo poleg naše velike Amerike predvsem tisti, ki danes za Jugoslavijo trpe in krvave!

Gornje priča, kako hitro ljudje menjajo svoje nazore. Ko je Proletarček objasnil, kakšna je "nova" vlada, so mu zamerili, češ, da meče sum in pa da nikomur ne zaupamo, in da sedaj, ko gori hiša, ni časa za prekranja. A kar jaenkrat spoznanje: So taki in taki! Klerikaci, in vse prej kot demokrati! Narod jim ne more zaupati itd. Sмо pač ne samo majhen narod nego tudi "mali ljudje". Za enako "malene" so se izkazali mnogi člani-veljaki drugih dveh vej "našega troimenega naroda."

Proletarčec je apeliral na Hrvate in Srbe že pred par leti, ko je vojna napetost za vplet te dežele v oborožen konflikt naraščala, naj prenehajo z denunciacijami, ki so jih naslavljali drug proti drugemu na oblasti v Washington, v časopisem in kamor so pač mogli. Seveda, Proletarček apeli med Srbi in Hrvati nič ne zaležejo, ker še celo med Slovenci komaj da kdaj nekoliko izdajo — če sploh kaj. Iz prej navedenega članka

v "E." je razvidno, da se je ta "grda baškanska bolezni" razširila tudi med Slovenci.

Narod? Ta ni slep. Gleda, zdi se mu vse to smešno in raje stoje ob strani, kot da bi pogagal v "ravu in kavu".

Amerikanski Slovenec se v nekaterih dnevh v tednu počuti tako slabo, da mu ne odzene, ako ne vrže nekaj kep na slovenske socialiste. Dne 4. septembra mu je v koloni za "editorial" preostalo prostora, pa je vanj stlačil tole "bistro-umnost":

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slovenski socialisti so nad 40 let prodajali slovenskim delavcem v Ameriki "naprednost" na vatre. Kakšno naprednost? Kaj razumejo naši sosedje na Lawndale pod besedico "naprednost"? Za naprednega Slovencega veljal in velja še vedno pri vseh pravovernih Molekovih in Zajčevih rdečkarjih tisti, ki je znal najbolj češ duhovnike in pa čež vero zabavljati.

Slo

IVAN IVANOVIC:

Gospodarsko-državni načrti bodočnosti

Poleg politične urejenosti Evrope je eno glavnih vprašanj, kako se bodo države Evrope uredile v gospodarskem oziru. To vprašanje bo lažje rešiti tedaj, če se bodo politične meje uredile tako, da ne bo več med posameznimi deželami toliko ovir in nasprotovanj, kakor jih je bilo doslej.

Da bo kapitalistični gospodarski sistem nekdaj ne liberalizma, po katerem lahko vsak posameznik gospodari, proizvaja in prodaja kakor se njemu odnosno kakemu koncernu-primeru zdi, da bo tak sistem končnovejšljivo propagal odnosno že propada, to priznavajo danes celo meščanski ljudje, ki se pečajo s temi nalogami. — Vsi namreč uvidevajo, da stopa v ospredje vsega gospodarstva država, ki si lasti vedno več pravic glede zunanjine, pa tudi že glede notranje gospodarske politike. Države so za časa mercantizma, v dobi pred razvojem industrije, že imela silen vpliv na trgovine, odnosno na gospodarstvo, ker so tedaj od ugodne zunanje trgovine z ugodnimi računskimi zaključki zaslužile ogromno denarja, da so lahko plačevalo svoje razkošno gospodarstvo, ki je bilo v prid le gornjim platem naroda. To je bilo tako zlasti v Franciji, Angliji in v nemških državah. Ko pa se je razvila industrijska doba, so podjetniki spet zahtevali zasečim največ svobode v gospodarstvu in niso trpeli, da se država kakorkoli vmešava v gospodarske posle. Te nauke o svobodnem in naravnem razvoju bogastva je v Angliji učil Adam Smith. Toda vse zgodovina industrijskih, torej po Smithu največjih držav, je vendar pokazala, da je bilo nekaj v tem nauku narobe. Poleg raznih socialnih posledic, ki so bile baš v teh državah obupno žaločne, je konkurenčni boj med posameznimi industrijskimi državami vedel do hudih gospodarskih trenj, ki so končala z vojnami. In v vojnah so podirali to, kar so preje gradili. Gospodarske vojne, med njimi tudi prva svetovna vojna, so strahovit dokaz o polomu tega industrijsko-kapitalističnega gospodarstva. Druga obdoba tega sistema pa je tudi v tem, da je to industrijsko gospodarstvo močno slonelo na izmogovanju kolonij in revnjejsih agrarnih (poljedelskih) držav v Evropi in drugje. Po gospodarsko-političnem polomu zadnje svetovne vojne pa je moral država posredovati, da pomore gospodarstvu spet na noge in da uredi socialne probleme, katerih ureditev je zahtevalo od vojne najhujše prizadeto delavstvo in proletariat na kmetih. Po prejšnji vojni je torej država, n. pr. v Italiji in Nemčiji, vendar bolj širila svoj vpliv na gospodarstvo, ker je s posojili in s podporami, zlasti pri denarnih ustanovah in bankah, povečala svojo moč. Tako je nastal takozvan etatizem, to je: država je postala važen činitelj v gospodarstvu, zraven tega pa tudi v socialnih

in kulturnih ustanovah. Vojaško moč in deloma vojno industrijo pa je imela že preje v svojih rokah. Država pa je imela tudi z železnicami, s posto, rudnikami in drugim mnogo kapitala v svoji lasti. Na tej poti se pologomu razvija državni kapitalizem, ki z vsemi gori našteti sredstvi dobiva ogromno moč nad gospodarstvom.

V onih državah, kjer je bilo delavstvo zaradi silnega razvoja industrije precej močno, a radi razcepjenosti nesposobno prevzeti politično vodstvo, je prišlo do tega, da je nacionalistična struja malomeščanstva pod pritiskom absolutističnih voditeljev zavrgla prejšnji politični parlamentarizem, v gospodarstvu pa je nastala nova stavba, ki prizna državi kot gospodarskemu faktorju, največjo moč in vpliv, medtem ko pusti privaten podjetništvo in trgovini samo toliko samostnosti, kolikor ta ne ovira države. Država je namreč po tej teoriji "najvišji izraz" narodne volje in njene eksistence. Država je toliko kot narod, vse je le kolektivna organizacija dela in jela, produkcije in konsum: posameznik (individui) ne pomeni skoraj nič, celo ne kot delavska moč: samo kapitalističnu se pusti neko polovičarsko životarenje. Tako je nastala korporacijska država, deljena v vse gospodarskih skupin. To seveda ni socializem, kakor pravijo teoretički te nove gospodarske oblike, pa tudi ni več nekdanji kapitalizem, torej je le napol radikalna rešitev.

Pričakovane blagostanja ta nova oblika ni prinesla in njeni zagovorniki bodo morda rekli, da zato ne, ker je pretekelo že premalo časa, ali pa tato, ker so sedene države še ovirajo njen razvoj. Da so izginile tudi vse politične in socialne svobododnečine je jasno, ker jih teorija totalitarizma odklanja in jih smatra za meščanski predsodek.

Da pa ta nova oblika državne gospodarstva, ki smo jo imenovali nekakšen državni kapitalizem z nekakšnim korporacijskim sistemom, ne obeča nobenega uspeha, o tem prica finančno stanje teh držav, kakršno je bilo do te vojne. Posledica tega finančnega stanja je silno znižanje živiljenjskega standarda, ki ga občutijo vsi sloji, ne samo delavski. Do tega slabšega živiljenjskega stanja pa je morale priti, ker je vsa ta zgradba v prvih vrstih postavljena na vojaško silo, na velik birokratičen policijski apparat, na preveliko nezaupanje in premajhno samostojnost javnih organov in premalo svobode privatnih oseb. Oni red, ki ga nekateri ljudje opevajo, je bolj navidezen in le na papirju. Tak gospodarski red pa, ki ne prinese zboljšanja nobenemu izmed slojev ljudstva, nego vse sloje bolj tlači, nima bodočnosti.

Seja kluba št. 27 JSZ bo v petek 11. sept.

Cleveland, O. — Prihodnja redna mesečna seja kluba št. 27 JSZ bo ta petek, 11. septembra v klubovi sobi SND. Vse članstvo je vabljeno, da se je udeleži polnočitveno. Sedaj, ko vojna furija raste in so pred nami vsakovrstni problemi, je potrebno, da se bolj zanimamo za taka zborovanja. Razvoj bo dobre družbe je odvisen od obeh, ki se brigajo, sodelujejo in se bojujejo za boljši red, da bo ljudem res enkrat dobro na svetu, ne pa red za rodom živel za vojno in izkorisčevalcem v korist. Torej 11. septembra na sejo in potrudimo se, da pride v naše vrste več aktivnosti.

Tajnik.

Več muničije hočejo

Nemška okupacijska oblast je sporočila vladu v Vichyju, da naj tovarne in neokupirani Franciji producira več muničije in posebno pa eksploziv. Vse te reči morajo Francozi producirati za Nemčijo.

KAJ MISLIJO TI LJUDJE, KI VODIJO VOJNO?

Angleški premier Churchill ni bil na svojem zadnjem obisku v Moskvi, ki je ob enem tudi njegov prv obisk v to mesto v vlogi načelnika angleške vlade, za zabavo. Mnogi so pričakovali, da bo njegov sestanek s Stalinom prečel zavezniške sile z večjim ognjem. Ali da se vsak hip odpre "druga fronta" na zapadu. O tem več v članikih, ki jih pričakujemo. Gornje je slika, ko je bil Churchill v Rusiji povabljen od bližu študirati sovjetsko armeado. Churchill je v sredi, v ospredju slika. Na levem tik njega je sovjetski komesar v njenih zadetih Molotov, na desni pa ameriški zastopnik W. A. Harriman.

Nemci priznavajo nezlomljivost sovjetske armade

(Nadaljevanje s 1. strani.)
prekosi, nemška armada pa je s svojo invazijo dvajset let teme ustvarjanja uničila.

Zato je njen neodputljiv zločin in ljubitelji pravice se nadejajo, da pride čas, ko ga bodo morali Nemci plačati po zasušenju.

Japonska nevarnost

Očvidno je, da Nemčija v svojih naporih, katerih cilj je premagati Rusijo še letos, zelo pritiska na Japonsko. A zdi se, da se Japonska še ni popolnoma odločila.

Venda pa poučeni kitajski krogi trdijo, da je japonska vlada za trdno sklenila vdreti v Sibirijo in navaliti na Vladivostok. To se po mnenju kitajskih vladnih krogov dogodi še to jesen. Udar se lahko dogodi vsak hip in bo "bliskovit", kakor je bil japonski udar na Pearl Harbor.

Ako se to zgodi, bo Japonska prelomila svoj nenapadalni pakt z Rusijo enako kakor ga je Nemčija. Sicer pa se pakti v današnjem svetu menda sprejemajo zato, da se jih prelomi.

Kaj je z "drugo fronto"?

Rusija torej dobri "drugo fronto", toda ne takšno kakršno smo našeli, pač pa se bo morale sama boriti še z eno mogočno armado, ker ji v Aziji Anglia sploh ne bi mogla pomagati. Saj se je moral pred Japonci in nje še sama umakniti. Pa tudi Zed. države ne bi mogle veliko pomagati, dokler ne spode Japoncev z otokov na Pacifik in premagajo japonsko mornarico. Edina sila, ki se z Japonci na azijskem kontinentu izdobje bo, je Kitajska. Japonski armadi prizadeva težke izgube že sredno leto.

Kaj je načrt zavezniških glede "druge fronte" na zapadu, pa je za sedaj še skrivnost ameriškega in angleškega generalnega stava in njunih vlad. Ker v Rusiji s propagadno za drugo fronto nadaljujejo, žurnalisti v neutralnih in drugih deželah sklepajo, da je ne bo še tako kmalu.

Za in proti invaziji

Glede druge fronte se v Angliji veliko govorji in piše, pa tudi v Zed. državah. Eni jo edeno zahtevajo, med njimi tudi taki, ki so smatrani za vojaške veščake. Drugi argumentirajo, da je to zadeva, ki jo je le vrhovno poveljstvo kompetentno rešiti. Kadar se bo uverilo, da je za invazijo dovolj pripravljeno, jo bo podvzelo, noče pa jo riskirati tako, da bi končala z drugim Dunkirkom.

V glavnem se more torej Rusija zanašati za sedaj na Anglijo in Zed. države le za materialno pomoč. Njen pomorski tovor, ki ga dobiva v pristanišči Murmanski in Arhangelski, ščitijo pred nemškimi napadi večinoma angleški in ameriške bojne ladje ter njihno letalstvo.

Načrt, ki ga Hitler ne more uresničiti

Dasi se v Nemčiji radujejo doseganjih uapehov naciske.

armade in njenega prodiranja na Kavkaz, kjer je toliko zaželegano olje, se temeljni Hitlerjev sen v sedanji invaziji noče ureničiti. Oti ve, da tudi ako okupira vse Kavkaz, Rusija tem ne bo še premagana. Spravil jo bo na kolena edino ako zdobi njeno armado. Dokler pa se bo ta v stanju umikati organizirano, bo imel proti sebi silo, o katerih ne bo mogel reči, da je tropsen, pa čeprav okupira še več sovjetskega teritorija kajkor je do sedaj.

Vojna v Afriki in na Pacifiku

V splošnem se vojni položaj minuli teden ni veliko spremeni. Nemški maršal Erwin Rommel, ki želi priti v Aleksandrijo in na Suez, je ne le nehal prodirati, nego se je moral prisiti zavezniške armade umakniti celo nekaj milij nazaj proti Libiji. Ni pa poražen in za angleško armado ni situacija na tem kraju sveta nič kaj obeta, ker dobiva Rommel ojačanja hitreje kakor zavezniški.

Nemška mesta in pa mesta v okupirani Franciji so dnevno deležna obiskov angleških in ameriških letalcev, ki povzročajo Hitlerjevi industriji in nemškemu prometu veliko škodo. London Nemcem obeta, da hujše še pride.

Prvič v tej vojni je bila zadnji teden bombardirana tudi Budimpešta. Napadli so jo sovjetski letalci. Madžarska vladova priznava, da je bilo 8 civilnih prebivalcev ubitih in 21 ranjenih, toda materialna škoda je bila "neznatna". Iz Berlina pa poročajo, da je bilo v Budimpešti 15 ubitih.

Na Pacifiku ameriška mornarica in pehota Japonce smotreno poriva nazaj in posebno na morju jim prizadeva težke izgube.

V Nemčiji in na Ogrskem, pa tudi v okupiranih deželah, je ljudstvo pozvano prispevat volbeno blago in volno, ker je treba nemško armado opremiti za prihodnjo zimo. To pomeni, da bo morale se prezabavati na ruskih stepah, dočim je Hitler misil, da bo lanskoga septembra že v Moskvi in Rusiji diktiral mir s Stalinovega stola v Kremlju.

Cankarjev glasnik je avgušto številko stopil v svoje šesto leto. Ima sledenje vsebin:

Prva obletnika Atlantske deklaracije (uvodnik). Anna P. Krasna; Pismo od doma (pesem), Etbin Kristan: Zakaj? (članek), Ivan Molek: Zadeva kritike, Milan Medvešek: O sodobni Rusiji, I. Miram: O odpornosti Slovencev v naših dneh, Ivan Jontez: V senci alianskih planin (povest).

Cankarjev glasnik stane tri dolarje na leto, posamezna številka pa 30c. Naslov: Cankarjev glasnik, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Urednik te revije je Ivan Jontez in upravnik Ludvik Medvešek.

Mladinski list

Mladinski list, ki ga izdaja SNPJ, ima v svoji septembriški številki spet lepo število sodelavcev in kraljev jugoslovanske vlade v Zedinjenih državah, v Jugoslovanskem centru, 812 Fifth Ave., v New Yorku, in bil profesor politične filozofije in pravosodja na ljubljanskem univerzitetu.

Diktatorske vlade se pogosto poslužuje tega načina.

Begunci obsoajo v smrt, dobro vede, da jim nič ne morejo,

a s to teroristično metodo sejejo strah med sorodnike in znanci obsojenih, ter v vrsti tistih gibajo, ki jih skušajo siloma zatreti. S tega vidika je italijanska oblast v Ljubljani obsojila "v smrt" tudi dr. Borisa Furlana.

Ali je vaše društvo že član Prosvetne matice?

Ali je vaše društvo že član Prosvetne matice?

Ali pomagate?

Zed. države so v vojni.

Mnogi so že dali, in mnogi še bodo, življenje v nji.

Vi lahko pomagate z govorom. Ne da jo podarite,

ker vas država ne vpraša za dar, nego le, da vložite kolikor morete v obrambne bonde in v obrambe znamke.

Bondi stanejo od \$18 na-

prej in znamke pa so od 10c.

Vse to vam prinaša obresti.

Torej vsakdo, ki dela in

kaj zasluži, lahko pomaga.

Pomaga tako, da obi-

sojil vladi nazaj ves denar

z obrestmi vred.

Investirajte v obrambe

bонde!

vsoko nedeljo prvo in naj-

starejšo jugoslovansko rá-

dio uro v Chicagu od 9. do

10. ure dopoldne, postaja

WGES, 1360 kilocycles.

Vodi jo George Marchan-

RAZGOVORI

(Nadaljevanje z 2. strani.)

kracio in poraz načinu, pa take stvari bolj težko razume.

Zadnjo soboto nas je obiskala v Centru Anthony Jershin i Denveja, glavni tajnik Zvezne slovenske zveze. Z njim je bil gl. predsednik imenovan organizacije, Cikačan Leo Jurjevec. Pravil je nam, da sta že oba njegova sinova v vojni služili. Sin Leo, po poklicu odvetnik, ki si je v Chicago napravil v pravniku v mornarični častnik ali "midshipman" na univerzi Columbia v New Yorku, njegov brat pa je kadet v mornaričnem letalstvu in se uči sedaj v univerzi Iowa v Iowa Cityju.

A. Jershin je na tem potovanju obiskal tudi odbornike družev ZSZ v Chicago in Clevelandu. Od tu se je vrnil v Den-

Ruski rel

CAN LABOR UNITE?

The new unity negotiations between the A. F. of L. and the C. I. O. will not begin until late September. Delay in inaugurating the conferences reflects the mood in which they are being approached by most of labor's leaders. There have, of course, been pious statements from both sides voicing their eagerness for a united labor movement. But these notes of hope have invariably been overshadowed by gloomy admonitions not to "expect miracles" and doleful recitations of the obstacles that stand in the way. Some of labor's statesmen seem to feel that optimism would create an upsurge of rank-and-file sentiment, unduly embarrassing the negotiators as they go through the motions. Cynicism over the new peace talks is not universal, but it is unmistakably dominant. And it is bad news for the country as well as for labor.

We do not pretend that the problems cited are imaginary. There are innumerable jurisdictional quarrels to be settled. There are familiar personal incompatibilities that mar the vision of one happy labor family: Joseph P. Ryan, reactionary boss of East Coast longshoremen, and Harry Bridges, West Coast ruler, dramatize the gap. The peace committees include William L. Hutchison, hard-boiled Tory czar of the A. F. of L. Carpenters, and Julius Emsek, shrewd party-line secretary of the C. I. O. Electrical Workers.

The case can be documented in even more lugubrious detail. It is no anti-labor myth to suggest that personal ambitions are at stake, that some officeholders will have to be pensioned, that redistribution of power must be painfully devised. The real difficulty is that key leaders in the A. F. of L. and C. I. O. are viewing these problems not merely as serious but as insoluble; they seem unable to weigh the sacrifices they must make for unity against the cost—to the war effort as well as to labor's private status—of continued civil war.

Meanwhile, labor continues to protest—justly—that the war effort is gravely hampered by the lack of adequate labor representation in high production councils.

Yet the division in its ranks, the incessant jockeying for position, the determination of both the A. F. of L. and C. I. O. to curb each other's power and prestige has immeasurably aggravated this situation. It was because the A. F. of L. and C. I. O. were unable to agree on a genuine labor spokesman that they finally agreed on Paul V. McNutt for Manpower Commissioner; how can labor raise its voice now over the current inadequacies of McNutt's performance? It is because of inter-labor rivalries that Walter P. Reuther, labor's foremost production expert, still occupies no effective post in the production setup. It is an open secret that appointments of all labor men in the government must be cleared with the A. F. of L. and C. I. O.; but almost inevitably the Administration must select two men—one from each camp—or find a spokesman from outside labor's house. This is no apology for Donald Nelson and others in high government posts who have shunned effective labor appointments. Labor is not the prime villain in the peace; but that does not make any less real its guilt in furnishing ammunition to every foe of labor participation in the war program.

Unity would be a way of serving notice that labor has determined unionism-as-usual, and is prepared to assume a role of leadership in the war against fascism.

Only a handful of men in labor's camp have so far seen the affirmative meaning of unity. Sidney Hillman spoke out forcefully in a plea for successful prosecution of the unity talks. His statement was apparently inspired by fear of the pessimism and lethargy in high labor places. We hope that Hillman will soon return to an active place in C. I. O. councils. But more than anyone else Philip Murray can change the atmosphere of the unity meetings. Murray is widely respected in both the A. F. of L. and C. I. O.—and by labor's rank-and-file. He has never been accused of narrow personal ambition. He has fought—and licked—John L. Lewis for control of the C. I. O., achieving dignity and eloquence in the course of the struggle. He proved that he was alive to the nation's danger at a time when Lewis was leading the isolationist labor front. Will he recognize as plainly the course of statesmanship in uniting labor's ranks?

For there have been enough speeches about this being "labor's war." It is. And each day of labor's failure to emerge as a decisive factor in guiding that war—on the production front, in political warfare, and in many other areas—will be costly in men and materials and morale. From The Nation.

"Big Business" Spokesmen Disagree

The National Association of Manufacturers proclaims that the workers and the farmers are "getting most of the profit out of the war." Of course, what the N. A. M. means is that millions of American workers, after 10 years of extreme suffering, are now earning enough to care for their families in decent fashion and that the farmers are no longer facing bankruptcy.

The "Wall Street Journal" does not fully agree with the N. A. M. propagandists. The "Journal" says that bankers are worried because their earnings are zooming this year, despite "higher taxes." They fear their profits "may become a political football."

In a nutshell, the bankers have discovered that "financing" the government war effort is a highly profitable adventure and involves little risk.—Labor.

THE POST OFFICE WORKER

The Post Office Employees have been seeking an increase in pay for the past two years. Volumes upon volumes of written appeals in behalf of bills introduced in Congress to grant post office employees a raise got nowhere. This inspite of the generous public support extended to the post office workers. Labor unions, civic organizations, churches, and radio commentators have protested the continued delay in solving this most pressing domestic problem. To this date no raise has been forthcoming. The plight of the postman has grown. The shadow of indebtedness and want has been cast across his household. These hard working and markedly devoted servants of the people are helplessly standing by watching their families trying to get by on 1925 wages for a 1942 cost of living.

The Post Office Clerk, Carrier and Laborers have received no increase in seventeen years. During the depression years the Postal employees took a 27 per cent cut in salary.

by the employees with zeal and determination to help the country in its gigantic war effort. Out of meager earnings they buy what War Stamps they can. They serve the community well. Speed and proficiency is the by-word.

It is high time that Congress enact legislation to grant the Post Office Worker a pay raise. Congress can raise the wages of the Post Office Employee. Write your Congressman and Senator to favor an immediate pay raise for Post Office Employees. You will be aiding a just cause. — R. J. Z.

MURRAY WON'T SEEK UMW JOB

Philip Murray, president of the United Steelworkers does not choose to run for the presidency of the United Mine Workers' Union "at the present time."

Ending speculations as to whether he would challenge John L. Lewis's rule of the UMW at the union's October convention, Murray on August 20 declared:

"For reasons which must be clear to all, I am compelled to announce that I cannot be a candidate at the present time for any international office in the United Mine Workers."

Murray's statement was inspired by recent decisions of some locals of the miners' union to nominate him for the post now held by Lewis.

Murray said these expressions were "the highest honor that could be bestowed upon any man—the democratic and spontaneous call from his fellow coal miners."

Every new task that is assigned the Post Office Department is handled

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

